

 Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>)

Temaer (<https://www.historie-online.dk/temaer-9>)

(/)
HistorieLab (<https://www.historie-online.dk/historielab>)

Arkiv (<https://www.historie-online.dk/arkiv>)

Bliv medlem (<https://www.historie-online.dk/bliv-medlem>)

 (/) > **Romaner** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner>)

> **Bøger** (<https://www.historie-online.dk/boger>) > **Anmeldelser** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>)

> **De uværdige**

← **Forrige artikel** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/natteraedsel>)

De uværdige

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 553

Del artikel:

(<https://www.facebook.com/sharer/sharer>.

u=[https://www.historie-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/de-uvaerdige)

online.dk/boger/anmeldelser-

5-5/romaner/de-uvaerdige)

([https://twitter.com/home?](https://twitter.com/home?status=)

status=. Aktiviteten kan ses

på <https://www.historie->

[online.dk/boger/anmeldelser-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-)

[5-5/romaner/de-uvaerdige](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-))

in

(<http://www.linkedin.com/shareArticle?>

[mini=true&url=https://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-)

[online.dk/boger/anmeldelser-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-)

[5-5/romaner/de-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-)

[uvaerdige&title=\)](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-)

Roy Jacobsen

De uværdige

Roman. (Oversættelse ?) Lindhardt og Ringhof. 410 sider. 299,95 kr.

Af Jytte Kjær Schou

En velskrevet og fængslende, men barsk skildring af en lille bande store drenge i et arbejderkvarter i Oslo under 2. Verdenskrig.

Romanen har et mangfoldigt persongalleri med tre store drenge, Olav, Carl og Roar som omdrejningspunkt. Roy Jacobsen formår at leve sig helt ind i drengenes verden. Han har selv været med i en dreng bande og beskriver levende dynamikken i banden, drengenes eskalerende kriminalitet, men også deres rørende omsorg for hinanden, for familien og ikke mindst for de små søskende.

Vi får et indgående indblik i det fattige arbejdermiljø med de små lejligheder, pengemangel og vareknaphed. Bogens titel afspejler den sociale hakkeorden baseret på devisen "du bliver sgu ikke til noget", hvilket dog viser sig ikke helt at holde stik. Selv om drengene i perioder skulker fra skolen for at få tid til deres kriminelle aktiviteter, får to af dem alligevel en universitetsuddannelse. Drengene skaber deres egen lille verden isoleret fra de voksne, hvor de tager hånd om hinanden. De forholder sig ikke til krigen, men må nødvendigvis agere på baggrund af den.

Der er ingen løftede pegefingre. Læseren må selv tage stilling, men forfatteren lægger ikke fingrene imellem, når han beskriver drengenes kriminelle aktiviteter. De udviser en forbløffende foretagsomhed, men deres aktiviteter eskalere faretruende fra små rapserier til udplyndring af rigmandsvillaer, udbredt sortbørshandel, ja endog mord. Forældrene tager taknemmeligt imod drengenes bidrag til husholdningen uden at stille spørgsmål. Usikkerheden er et livsvilkår for drengene. De må navigere i en kaotisk og uforståelig verden fuld af fortilser og halvkvædede viser. De hutler sig igennem, så godt de kan. Uden at tage stilling til krigen arbejder nogen af dem for tyskerne, og Carl bliver ufrivilligt en lille brik i modstandsbevægelsen.

Forfatteren er en mester i antydningens kunst. Læseren må være opmærksom for at opfatte nuancerne, men sidder alligevel tilbage med ubesvarede spørgsmål. Det samme gør Carl. Den sidste gang, han ser sin far, får han et bykort med markering af nogle rigmandsvillaer uden nogen forklaring og en kryptisk besked om at henvende sig til den tyske vagtpost på gummifabrikken med kodeordet "wo sind wir", hvis han skulle få brug for det. Kort efter bliver faderen taget af tyskerne og tortureret til døde. Han arbejdede på hotel Continental, et berygtet tilholdssted for nazister. Carl bliver besat af tanken om at finde ud af, hvem hans far egentlig var. En fremtrædende modstandsmand eller bare en dygtig svindler? Det tager lang tid for Carl at nærme sig et svar.

Familierne følges ind i efterkrigstiden. I en epilog henvender den aldrende Carl sig til sin søn, der er professor i historie med speciale i besættelsen. Carl konstaterer, at han og hans kammerater led under samtidens uvidenhed og ikke havde samme forståelse for og overblik over besættelsen som sønnen. Han citerer den gamle LO-høvding Konrad Nordahl, der udtalte, at 10 % af nordmændene deltog i modstandskampen, 10 % var kollaboratører, og hele 80% var ligeglade ligesom Carl og hans kammerater.

Bogen føjer sig smukt ind i den righoldige litteratur om 2. Verdenskrig. Roy Jacobsen opererer ikke med helte og skelner ikke skarpt mellem sort og hvidt. Selv om der er tale om realistisk og barsk krigslitteratur, er det også en roman med varme psykologiske portrætter af børn, der vokser op i en kaotisk tid, som de ikke forstår noget af. Roy Jacobsen er i det hele taget en fremragende forfatter, der får både personer og miljø til at fremstå meget levende og nuanceret.

[Historie-online.dk, den 4. oktober 2023]

← [Forrige artikel \(https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/natteraedsel\)](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/natteraedsel)

SE RELATEREDE ARTIKLER

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/natsvaermeren-og-granitmanden](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/romaner/natsvaermeren-og-granitmanden))
